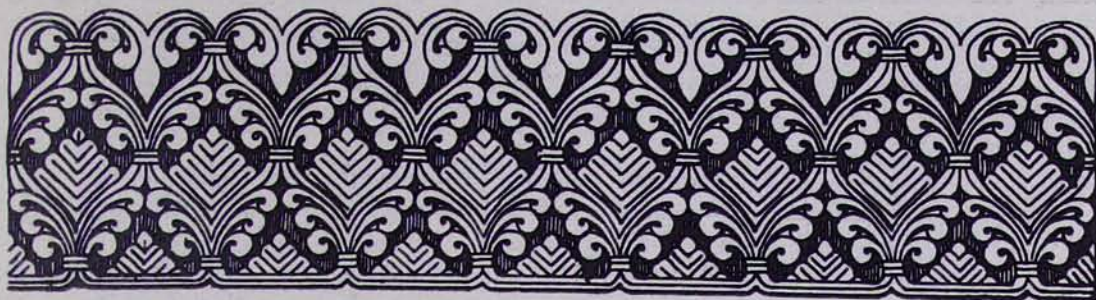

ՀՅՈՒՄԻՍԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՐԵՎՄՏՅԱՆ ԹԵՄԻ
ԱՌԱՋՆՈՐԴ Տ. ՎԱԶԵ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆԻ ԽՈՍՔԸ
ՄՈՍԿՎԱՅԻ ԵՎ ՀԱՄԱՅՆ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐԺ
ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՒԹՅՈՒՆ ՊԻՄԵՆԻ ԿՈՂՄԻՑ ՏՐՎԱԾ
ԾԱԾԿԵՐՈՒՅԹԻՆ

(Մոսկվա, 21 հուլիս 1974 թ.)

Նորին Սրբություն Պիմեն, Պատրիարք համայն ռուս օրթոդոքս եկեղեց-
վո,

Նորին Ա. Օծություն Տ. Տ. Վազգեն Ա կաթողիկոս Ամենայն Հայոց,
Ամենապատիվ տ. Եղիշե արքեպիսկոպոս Տերտերյան, պատրիարք հա-
յոց Երուսաղեմի,

Պատվարժան տիար Կուրոյեդով, կրոնից գործերի նախարար Սովետա-
կան Միության, և

Սիրելի եղբայրներ ի Քրիստոս,

Այս բարեբաատիկ պահուն կփափագիմ հանուն մեր պատգամավորնե-
րուն հայտնել մեր երախտագիտությունն ու որդիական սերը Ն. Ս. Օ. Տ. Տ.
Վազգեն Ա Ամենայն Հայոց Հայրապետին, մեզ իր շքախումբին անդամ ընե-
լուն համար: Վստահ եմ որ մեր պատգամավոր եղբայրները պիտի բաժնեն
իմ զգացումները եթե հայտնեմ թե անցնող քանի մը օրերու ընթացքին ինչ
որ տեսանք, վկայեցինք, փորձվեցանք ու ապրեցանք, որոնք պիտի մնան
անմոռանալի հիշատակներ:

Մեր ժամանման օրն իսկ ռուս օրթոդոքս եկեղեցականությունը, գլխա-
վորությամբ Նորին Սրբություն Պիմեն Պատրիարքին ու սովետական կառա-
վարության ներկայացուցիչներու, մեզ դիմավորեցին բացառիկ գուրգուրան-
քով ու սիրով: Ինչպե՞ս կարելի է մոռնալ պարթևահասակ Պիմեն Պատրիար-
քը, որ ամենայն ազնվությամբ երկու օրեր հաջորդաբար օղակայան եկավ և
յուրաքանչյուրս ողջագորեց մեծ ժպիտով: Որպես ճշմարիտ հոգևոր առաջ-
նորդ և հայր, անձնապես հետաքրքրվեցավ և ուզեց ապահով ըլլալ թե մենք
հանգիստ պայմաններով տեղավորված էինք մեր սենյակներուն մեջ: Ար-
դարև, առաջին իսկ օրեն կզգայինք ու վստահ էինք թե բոլորս պիտի ունե-
նայինք չափազանց հիշատակելի ալցելություն մը բոլորիդ հետ:

Նախքան որ հայտնենք մեր զգացումները ու տպավորությունները մեր այցելության մասին, վստահ ենք որ պիտի փափագիք գիտնալ ընդհանուր առմամբ թե ի՞նչ է հայության վիճակը Հյուսիսային և Հարավային Ամերիկաներում մեջ:

Հյուսիսային Ամերիկայի մեջ ունինք մոտավորապես 400 հազար և Հարավային Ամերիկայի մեջ մոտ 150 հազար հայություն: Ավելի քան 150 եկեղեցիներ, հայ դպրոցներ, ծերանոցներ կան: Հայ լեզուն, պատմությունն ու մշակույթը կուսուցվի հանրաժանոթ համալսարաններում մեջ, ինչպիսին են, Գոլոմպիան, Հարվերդը և Կալիֆորնիո զանազան համալսարանները:

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Վազգեն Ա Ամենայն Հայոց Հայրապետը Իր երկու շնորհաբեր այցելությամբ (1960 և 1968) ստեղծեց անհախճաջ խանդավառություն և նոր կյանք տվավ հայ եկեղեցիներում ու հայ գաղութներում: Ծնորդիվ Նորին Ս. Օծության ուժեղ առաջնորդության ու Սովետական Հայաստանի հոշակապ մշակութային օժանդակության ու մասն մեր երկիրներում կառավարությանը որդեգրած անաչառ ու անխտրական կեցվածքին՝ մեր հանդես, այսօր արտասահմանի հայությունը կապրի վերազարթնումի շրջանը:

Այսօր բազմահազար թիվով հայեր զանազան երկիրներեն, տարբեր հարանվանությանը պատկանող ու տարբեր քաղաքական հայեցակետ ունեցող հայ հոգիներ կայցելեն մայր հայրենիք ու հատկապես ս. Էջմիածին: Բոլորն ալ անխտիր կհյուրընկալվին հայկական ավանդական առաջնական ոգիով հայ պետության կողմն ու հատկապես Ն. Ս. Օծություն Ամենայն Հայոց կաթողիկոսեն: Բոլոր այցելուներն ալ կվերադառնան իրենց տունները ուրախ ու խանդավառ տրամադրությամբ: Այսօր ամեն ոք կրնա այցելել և իր աչքերով վայելել թե ինչպե՞ս հայ ժողովուրդը թրքական բարբարոսական ջարդերու մոխիրներեն հարություն առնելով ու հայրենական պատերազմի հաղթանակի պսակեն ետք, անցնող 50 տարիներու ընթացքին մեր ժողովուրդը ինչ կերտեց, և թե ինչ ջրավ Ն. Ս. Օծությունը Իր գահակալության անցնող 19 տարիներու ընթացքին: Մենք գի՜նք արտասահմանի մեջ կկոչենք հրաշագործ կաթողիկոս: Ս. Էջմիածինը, Ն. Ս. Օծություն Ամենայն Հայոց Եպիսկոպոսը և մեր հայրենիքը միացյալ երրորդություն մըն է մեզի համար: Արդարև, անոնք կհանդիսանան ձգողության կեդրոնը բոլոր հայերուն համար:

Այժմ վերադառնանք մեր այցելության: Ինձ և մեր պատգամավորության համար այս այցելությունը իր գագաթնակետին հասավ երբ այցելեցինք պատմական Զագորսկը: Արդարև, մենք իսկապես տեսանք կենդանի եկեղեցին, ռուս օրթոդոքս եկեղեցին իր փառքին ու ույծին մեջ: Կակնարկեմ այն բազմահազար հավատացյալ ուխտավորներուն, որոնք երկյուղածությամբ գԱստված կպաշտեն: Իսկապես մենք մասնակից եղանք ս. Սերգեյի հիշատակության հոգևոր տոնախմբության: Եկեղեցականաց դասը, հավատացյալներն ու սուրբերու օրհնությունն ու հոգիները միացած էին այդ պատմական վանքի տաճարին մեջ: Հիսուս Քրիստոսի մարմինը եղող կենդանի ու վկա հավատացյալները հոն տաճարին մեջն էին:

Հոգեկան մեծ խանդավառությամբ ու գոհունակությամբ հայացքս ետ կնետեմ անգամ մը ևս տեսնելու համար ծովածավալ ուխտավորները, որոնցմե ոմանք հարյուրավոր ու հազարավոր մղոններով ճամփորդած էին, իրենց հետ բերելով մասն իրենց մանուկները: Թերևս ձեզմե շատերուդ համար այս ընթացիկ ու սովորական իրողություն է, բայց մեզ համար, որ եկած ենք Ամերիկաներեն, ուր եկեղեցական պաշտամունքը տակավ առ տակավ կկոր-

սընցնե իր կրոնական խորհրդականությունը, հատկապես աշխարհային շարժման ազդեցությանց ներքև: Մեզ համար վերանորոգիչ պահ էր աղոթել ու զԱստված պաշտել անձերու հետ, որոնց երկյուղածությունը թերևս պարզ կթվի արտաքինապես, սակայն, ներքնապես ունին խորունկ հավատք: Մինչ այդ բազմահազար հավատացյալները միաբերան կերգեին «Հավատամք»-ն ու «Հայր մեր»-ը, մեր հոգիները լեցվեցան ուրախության արցունքներով: Կենդանի հավատացյալները միացյալ ոգիով կխոստովանեին իրենց կենդանի Աստվածը: Ձեզ կվստահեցնենք թե երբ մենք կվերադառնանք մեր տուները, պիտի պատմենք մեր այս փորձությունը մեր ժողովուրդին:

Նորին Սրբություն Պիմեն Պատրիարք, անցնող քանի մը օրերու ընթացքին մենք առիթը ունեցանք Ձեզ ճանչնալու ու նաև մի քանի Ձեր միտրոպոլիտներեն և եպիսկոպոսներեն, հատկապես միտրոպոլիտ Յուվենալը, կարող ու ազնիվ առաջնորդը, Օդեսայի Սերգեյ միտրոպոլիտը, որը ամեն օր մեզ հետ եղավ ու ջանաց մեզի օգտակար ըլլալ, թեև, լեզվական դժվարությանց պատճառով կարելի չէր իր հետ ավելի մոտեն խոսիլ: Նույնպես, հայր Ագաթանգեղոսը ու նաև չափազանց կարող Ձեր պատվական թարգմանը:

Նորին Սրբություն Պատրիարք Պիմեն, Դուք ողորմաբար մեծ ժողովուրդի մեծ առաջնորդն եք: Արտասահմանի ընդհանուր օրթոդոքս եկեղեցին կնայի Ձեզի՝ սպասելով առաջնորդություն: Ընդհանուր քրիստոնյա աշխարհը կհետևի Ձերո՝ Սրբության քայլերուն: Ներկայի երիտասարդությունը կրոնական առաջնորդություն կակնկալե ու կպահանջե իսկապես հոգևոր ու իմացական առաջնորդություն: Կան բազմաթիվ ընկերային ու կրոնական հարցեր, որոնք իսկապես կտառապեցնեն մարդկությունը, ինչպես են, աղքատությունը, պատերազմը, ցեղասպանությունը, ցեղային խտրականությունը, աշխարհի բռնակշիռության անման ու անոր արգիլման մասին առնված միջոցներու նկատմամբ կրոնական կեցվածքը քրիստոնյա եկեղեցիներուն, Էկումենիկ շարժումը և այլն:

Մենք վստահ ենք որ Ձերո՝ Սրբության ու Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի միջև տիրող եղբայրական ու համագործակցական ոգին իսկապես պիտի նպաստե մեր եկեղեցիներու պայծառության ու կենդանության:

Ուստի, այս պաշտոնական պահուն հանուն մեր պատգամավորության մեր շնորհակալությունը կհայտնենք Ձերո՝ Սրբության ու ողորմաբար եկեղեցվո այս գեղեցիկ առիթը մեզի ընծայելնուդ համար: Ու դարձյալ հանուն մեր պատգամավորության Ձեր և Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի սուրբ Աջերը խնամբորեն, մաղթելով Ձեզ քաջառողջություն ու երկար կյանք:

